

لقمان

مکی سورة دی ۳۴ آیتونه لری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ۱

الف- لام- میم (په حقیقی معنی یی الله تعالی او رسول صلی الله علیه وسلم بینه پوهیږی).

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ۲

دا له حکمتونو څخه د دک (با عظمته) کتاب آیتونه دی.

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ۳

چی (سر تر پایه) هدایت او رحمت دی د نیکو کارانو لپاره.

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۴

هغوی چی (له اصولو او ارکانو سره سم) لمونځونه کوی، زکاتونه ورکوی او د آخرت په راتگ باورمن دی.

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۵

هدوی دی چی د رب له خوا یی د هدایت (په مستقیمه لار) روان او بریمن او نیکمرغه دی.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ

عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ۶

او په خلکو کی داسی کسان هم شته چی لهوالحدیث (عبث او بی گټی افسانې، د موسیقی آلات او عشقی سندرې) په بیه اخلی او په ناپوهی او بی علمی سره پرې (خلک) د الله تعالی له لاری بی لاری کوی، او په الهی احکامو او آیتونو توکی او ملنډی وهی (چی بینه مثال یی مشرک نصر بن حارث دی چی په تجارتي سفرونو کی یی بیهوده او د لهو او لعب داستانونه په پیسو رانیول او مکی معظمی ته به یی راوړل او خلکو ته به یی ویل چی محمد تاسو ته د عاد او ثمود کیسی کوی، او لمونځ، روژې او شهادت ته مو هڅوی، راشی چی زه درته د رستم او اسفندیار او آریانا د پاچاهانو د اتلولی واقعی او خونډور داستانونه واوروم). بیشکه چی دا ډول کسان به له سپکوونکی عذاب سره مخامخ وی.

وَإِذَا نَتَلَىٰ عَلَيْهِ ءَايَاتِنَا وَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي

أُذُنِهِ وَقْرًا فَبَشَّرَهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٧﴾

او کله چې هغه ته زمونږ آيتونه ولوستل شي، په غرور او تکبر سره مخ داسې واوروي، لکه چې بيخي يې اوريدلی نه وي. ته به وا غوږونه يې کانه او درانه دي. نو هغه ته د دردناک عذاب زيری ورکړه.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٨﴾

او يقيناً هغه کسان چې ايمان يې راوړي، او نیک عملونه کوي، په نعمتونو ډک جنتونه به يې په برخه وي.

خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

هلته به تل تر تله هستوگن وي. دا د الله تعالی وعده ده او بيشکه چې هغه برلاسی او حکيم ذات دی.

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوْسِيًا أَن تَمِيدَ

بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَأْنَا فِيهَا مِن

كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿١٠﴾

آسمانونه يې لکه چې يې ويني، بې ستونو او بې پايو پيدا کړي او په خمکه کې يې ټينگ او مستحکم غرونه درولي چې (د بحری امواجو، سختی سيلی او نورو طبيعی حوادثو په وړاندې مقاومت وکړي او) په تاسو و نه لرزيری، او په خمکه کې يې هر ډول ساکبن او ژوی خواره کړي، او له آسمانه مو اوبه رانزلي کړي او د هغو په وسيله مو هر ډول ښکلی او گټور نباتات (او وني او بوتی) رازرغون کړيدي.

هَذَا خَلَقَ اللَّهُ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ ؕ بَلِ

الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

همدغه دی د الله تعالی خلقت. نو ماته وښيي چې ستاسو باطل خدايان چې د الله تعالی په مقابل کې مو غوره کړي، څه شيان پيدا کولی شي، بلکه حقيقت دا دی چې ظالمان په څرگنده گمراهی کې روان دي.

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ
لِنَفْسِهِ ۗ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾

او بیشکه ڇي مونږ لقمان ته حڪمت (عقل او پوهه ورکړه او ورته مو وويل ڇي) د الله تعالى شکر په ځای کړه او څوک ڇي د الله تعالى شکر او احسان ومني، گټه يې خپله ده، او څوک ڇي ناشکره وي (الله تعالى ته هيڅ زيان نشي رسولی ځکه هغه جامع الصفات او منبع الكمالات) او پخپله محمود او ستايل شوی بي نيازه ذات دی (او د آسمانونو او ځمکي ټول مخلوقات د حال په ژبه د هغه په حمد او ثنا مصروف دی).

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ ۖ وَهُوَ يَعِظُهُ ۖ يَا بُنَيَّ لَا تَشْرِكْ بِاللَّهِ ۚ إِنَّ
الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾

او کله ڇي لقمان خپل ځوی ته د نصيحت په ترڅ کې وويل: ای زما ځويه گوره ڇي له الله تعالى سره شریک و نه نیسي، ځکه شرک (يعني عاجز مخلوق ته د مقتدر خالق مقام ورکول، او په لاس جوړو شویو بتانو ته د اشرف المخلوق انسان سر تیتول او عبودیت) یو ډیر لوی ظلم دی.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ ۖ وَهَنَا عَلَىٰ وَهْنٍ ۖ وَفِصَالُهُ
فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَىٰ الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾

او انسان ته مو دهغه د پلار او مور د مننې او شکرېي سپارښتنه وکړه، ځکه مور يې دی پخپل نس کې ساتلی او له یوې کمزورې نه وروسته ورباندې بله کمزورې راغلی او تر دوو کلونو يې ورته تې هم ورکړی (او دا سپارښتنه مو هم ورته کړی ڇي) زما او د خپل پلار او مور شکر په ځای کړه (او په پام کې وساته) ڇي بالاخره (ټول) زما حضور ته احضاریدونکی یاست.

وَإِن جَاهِدَاكَ عَلَىٰ أَن تَشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ ۖ عِلْمٌ فَلَا
تَطِعُهُمَا ۖ وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَن أَنَابَ
إِلَىٰ ثَمَّ ۖ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

او که (پلار او مور) دې تا، دې ته وهڅوی چې په ناپوهی او جهالت سره زما سره (په ربوبیت کې) شریکان غوره کړي، نو اطاعت یې مه کوه خو بیا هم ورسره په دنیوی چارو کې نیکه رویه وکړه، او د هغه چا پیروی کوه چې (په توبه، ایمان او اخلاص یې) ماته رجوع کړي، بیا تاسو ټول زما حضور ته راځی چې ستاسو د اعمالو په نتایجو به مو خبر کړم، (او اولادونو، والدینو او ټولو ته به متجاوز او مقصر ور وپیژندل شی).

يَبْنِيْ اِنَّهَا اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِيْ صَخْرَةٍ اَوْ فِي

السَّمَوَاتِ اَوْ فِي الْاَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ لَطِيْفٌ خَبِيْرٌ ﴿١٦﴾

(لقمان وویل: ای زما خویه! که ستا عمل د اوری د دانی په اندازه وی، او په یوه لویه ډبره کې پټ وی او یا هم د آسمانونو او ځمکې په کوم کونج کې وی، الله تعالی به یې د قیامت په ورځ (د حساب کتاب) لپاره راوباسی، بیشکه چې الله پاک ډیر ژورلیدونکی او پوه ذات دی.

يَبْنِيْ اَقِمِ الصَّلٰوةَ وَاْمُرْ بِالْمَعْرُوْفِ وَاَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاَصْبِرْ

عَلٰى مَا اَصَابَكَ اِنَّ ذٰلِكَ مِّنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ﴿١٧﴾

ای زما خویه! لمونځ قایم ساته او خلکو ته په نیکو چارو امر کوه او له نواهیو او منکراتو څخه یې راغړخوه (او د ستونزو او مصیبتونو په وخت کې) صبر او تحمل کوه ځکه دغه خواص د تینګ عزم او جرأت ممثل گڼل کېږی.

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًا اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ

مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ ﴿١٨﴾

په غرور سره له خلکو مخ مه اړوه (حقیر او سپک یې مه گڼه بلکه په تواضع او مینه ورسره خبرې کوه) او په ځمکه باندې خیالولی او په ناز او نخرو، مه گرځه، ځکه چې الله تعالی خان خوبونوونکی او فخر کوونکی نه خوبونی.

وَاَقْصِدْ فِيْ مَشِيْكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ اِنَّ اَنْكَرَ الْاَصْوَاتِ لَصَوْتُ

الْحَمِيْرِ ﴿١٩﴾

پخپل تک کې اعتدال او منځنی رفتار غوره کړه (مه ډیر گړندی څه او مه ورو. بلکه په ناسته ولاړه، تک او خبرو کې متانت، تواضع او وقار خپل کړه) او غږ دې هم ټیټ ساته ځکه تر ټولو بد آواز، د خرو هنگیدل دی.

الْمُتَرَوِّا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ
 نِعْمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا
 هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ﴿٢٠﴾

آيا نه ويني (ای انسانانو) چې الله تعالى د آسمانونو او خمکي ټول موجودات او وسایل ستاسو لپاره مسخر او د
 گټي اخستو وړ گرځولي، او خپل پټ او بڼکاره نعمتونه يې په تاسو زيات کړي او لورولي دي، او داسې خلک
 هم شته چې يې له علمه او دليله او بې له کوم هدايت او روښانه کتابه د الله تعالى په باب جرو بحث کوي.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ

ءَابَاءَنَا أَوْلَوْكَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾

او کله چې هغوی ته وويل شي د الله تعالى د نازل کړي شويو (احکامو او هداياتو) پيروي وکړي، وايي: مونږ
 يوازې د هغو شيانو پيروي کوو، چې خپل پلرونه او نيکونه مو ورباندې ليدلي دي (آيا په پټو سترگو د خپلو
 اجدادو پيروي کوي؟) که څه هم چې شيطان يې (د اجدادو د پيروي په نوم) سوزوونکي عذاب ته راکاږي.

وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ

بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عِقْبَةُ الْأُمُورِ ﴿٢٢﴾

او څوک چې په اخلاص او پاک نيت سره الله تعالى ته ځان وسپاري او نیک عملونه هم کوي، په رښتيا چې
 يوي مستحکمي مرجع ته يې ځان سپارلي، او دا چې د ټولو کارونو او چارو انجام او عاقبت د الله تعالى حضور
 ته ورگرځي (نو د ده انجام او عاقبت به هم ډير نيکمرغه وي).

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا إِنَّ

اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾

او څوک چې کافر وي، نو کفر يې بايد ستا د خواشيني سبب نشي ځکه ټول زمونږ حضور ته راگرځي او د خپلو
 اعمالو نتايج به وويني، بيشکه چې الله پاک د زړونو په ارادو او اسرارو ډير بڼه پوهيږي.

نَمِنَعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ

(کافرانو ته به) څه لږ شان مادي نعمتونه ورکړو خو بيا به يې له سخت عذاب سره مخامخ کړو.

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مِّنْ خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ

لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

او که له هغوی نه پوښتنه وکړي چې آسمانونه او ځمکه چا پيدا کړي؟ يې له ځنډه به ووايي چې الله تعالى (پيدا کړی). نو (ای پیغمبره له دغه اقرار نه وروسته ورته) ووايه: ټولي ستايني الله تعالى ته ځانگړی دی، بلکه زیاتره کسان يې پوهه او معرفت نه لری.

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

د آسمانونو او ځمکې ټول موجودات د الله تعالى مخلوق او مملوک (او هغه ته محتاج) دی، خو الله تعالى له ټولو نه يې نیازه او ستايل شوی او بالذات د ټولو عزتونو او محاسنو مالک دی.

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ

سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَّا نَفِذَتْ كَلِمَتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

او که د دنیا ټولې ونې قلمونه او سمندر (مشوانی) شی او لا نور اوه بحرونه هم ورسره ملگری شی، بیا به هم د الله تعالى کلمات (تعريفات، توصيفات، محامد او محاسن او ثنا) پای ته و نه رسی. بيشکه چې الله تعالى (د احکامو په انفاذ) برلاسی او د حکمت څښتن ذات دی (چې ټول اقدامات يې په پوره تدبير او مصلحت ولاړ دی).

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ

بَصِيرٌ

ستاسو (او د ټول جهان او کائناتو) پيدايښت او بېرته مو راژوندی کول (زمونږ لپاره) د يوه تن (د پيدا کيدو او راژوندی کيدو) په شان (آسان) دی، يقيناً چې الله تعالى (د هر چا د خبرو) اوريدونکی او (د حالاتو او اوضاع) ليدونکی ذات دی.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ
 الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
 خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾

آيا نه ويني (مخاطبه) چي الله تعالى شپه په ورځ رانغاړي او ورځ په شپه. او لمر او سپوږمۍ يې تابع كړي چي هر يو تر يوي ټاكلي مودې (قيامت پورې) په حركت كې دي، او (آيا نه پوهيږي چي) الله تعالى ستاسو په ټولو كړنو ډير ښه خبر دي.

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ الْبَطْلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ
 الْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾

(دغه حيرانوونكي پيداښت او دغه تغيرات او تحولات د دې حقيقت گواهي وركوي چي) يوازي او يوازي الله تعالى حق دي او له هغه نه غير، نور شيان چي (خيني خلك يې) عبادت كوي باطل او ناروا دي، او بيشكه چي الله تعالى د لوري او اعلى مرتبي څښتن ذات دي.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيكُمْ مِّنْ آيَاتِهِ ۚ إِنَّ
 فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾

آيا نه پوهيږي چي كښتي د الله تعالى په نعمتونو (باد او نورو وسايلو) سره په سمندر كې رواني دي تر څو (الله تعالى) د خپل قدرت خيني ښاني تاسو ته څرگندي كړي، بيشكه چي په دغه (واقعيت) كې د هر صابر احسان منونكي لپاره (د الله تعالى د توحيد، قدرت او ربوبيت) ښيي پرتي دي.

وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُمُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ
 إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْنَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ
 كَفُورٍ ﴿٣٢﴾

او کله چې سمندری څپه د چترې په ډول خپله غیږه له دوی راچاپیره کړی، په پوره اخلاص او پاک ایمان او عبادت سره د الله تعالی دربار ته د دعا لاسونه اوچتوی، خو کله چې ورته وچي ته په رسولو، نجات ورکړو، نو ځیني (لږ شمیر یې د توحید) په معتدله او منځنی لار روانیږي (او ځیني یې خپلي وعدي ماتوی) او همدغه کافر او ځاین وعده ماتوونکی دی چې زمونږ له آیتونو منکر دی.

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَاخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنِ وَالِدِهِ شَيْئًا اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللّٰهِ الْغُرُوْرُ ﴿٣٣﴾

ای انسانی پرگنو! د خپل رب (له غضبه) ځان وساتی، او له هغې ورځې وویږیږی چې نه به پلار خپل زوی، او نه به زوی خپل پلار له عذابه خلاص کړی شی. بیشکه چې د الله تعالی وعده حقه ده نو مه د دنیا په ژوند تیروزی او مه د شیطان په لمسون د الله تعالی (په رحمت او مهربانۍ) غره کیږی.

اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْاَرْضِ حَامٍ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ اَرْضٍ تَمُوْتُ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ﴿٣٤﴾

د قیامت علم یوازي له الله تعالی سره دی، باران هم یوازي د هغه په امر راوړیږی، د (میندو) په ارحامو کې د شته مخلوقاتو (په سرنوشت او مشخصاتو) هم یوازي الله تعالی بڼه پوهیږی. هیچا ته د خپلي سباني ورځي (د خیر او شر) معلومات نشته، او نه ورته د خپل مرگ تاتوبي معلوم دی (بلکه یوازي الله تعالی ورباندي پوهیږی) بیشکه چې الله تعالی په ټولو چارو پوه او خبير ذات دی.

« تمت سورة لقمان بفضل الله و رحمته »

=====